Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

5 päivänä helmikuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Välittömät verot — Sijoittautumisvapaus — Kansallinen verolainsäädäntö, jolla otetaan käyttöön vähittäiskaupan liikevaihdosta kannettava poikkeusvero — Suuret kauppaketjut — Syrjivän vaikutuksen olemassaolo — Välillinen syrjintä

Asiassa C-385/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Székesfehérvári Törvényszék (Unkari) on esittänyt 26.7.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.8.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft.

vastaan

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-dunántúli Regionális Adó Főigazgatósága,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, E. Juhász, M. Safjan ja J. L. da Cruz Vilaça sekä tuomarit A. Rosas, A. Ó. Caoimh, J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari), A. Arabadjiev ja C. Toader,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.6.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft., edustajinaan ügyvéd L. Darázs ja ügyvéd A. Dezső,

— Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-dunántúli Regionális Adó Főigazgatósága, edustajanaan Z. Horváthné Ádám,

— Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér ja K. Szíjjártó,

— Itävallan hallitus, asiamiehinään C. Pesendorfer ja F. Koppensteiner,

— Euroopan komissio, asiamiehinään K. Talabér-Ritz ja W. Mölls,

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

kuultuaan julkisasiamiehen 5.9.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 18, SEUT 26, SEUT 49, SEUT 54–SEUT 56, SEUT 63, SEUT 65 ja SEUT 110 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Hervis Sport-és Divatkereskedelmi Kft. (jäljempänä Hervis) ja Nemzeti Adó-és Vámhivatal Közép-dunántúli Regionális Adó Főigazgatósága (vero- ja tullihallinnon Közép-Dunántúlin alueyksikkö) ja joka koskee eräillä vähittäiskaupan aloilla liikevaihdosta kannettavan erityisveron, joka otettiin Unkarissa käyttöön vuosiksi 2010–2012, maksamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Eräillä yksittäisillä aloilla kannettavasta erityisverosta vuonna 2010 annetun lain nro XCIV (az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvény; jäljempänä erityisverolaki) johdanto-osassa todetaan seuraavaa:

”Parlamentti ottaa osana budjettitasapainon palauttamistoimia käyttöön jäljempänä olevan lain mukaisesti erityisveron, jota kannetaan verovelvollisilta, joiden kyky vastata julkisista kustannuksista on yleistä verovelvollisuutta suurempi.”

4 Kyseisen lain 1 §:ssä, jonka otsikko on ”Selittäviä säännöksiä”, säädetään seuraavaa:

”Tässä laissa tarkoitetaan

1. ’vähittäiskauppaliiketoiminnalla’ 1.1.2009 voimassa olleen yhtenäisen tilastollisen toimialaluokituksen mukaisessa 45.1 osastossa – lukuun ottamatta ajoneuvoja tai perävaunuja myyviä tukkuliikkeitä –, 45.32 osastossa, 45.40 osastossa – lukuun ottamatta moottoripyörien korjaamista ja tukkukauppaa –, sekä 47.1–47.9 osastossa lueteltuja liiketoiminnan aloja eli kaikkia liiketoiminnan aloja, joilla ostaja voi myös olla sellainen luonnollinen henkilö, jota ei pidetä elinkeinonharjoittajana.

– –

5. ’nettoliikevaihdolla’ sellaisen verovelvollisen tapauksessa, johon sovelletaan kirjanpitolakia, kirjanpitolaissa tarkoitetun myynnin nettoliikevaihtoa; sellaisen verovelvollisen tapauksessa, johon sovelletaan elinkeinonharjoittajien yksinkertaistettua veroa ja joka ei kuulu kirjanpitolain soveltamisalaan, verotusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua [arvonlisäverotonta] liikevaihtoa; sellaisen verovelvollisen tapauksessa, johon sovelletaan yksityishenkilöiden tuloverolakia, tuloverolaissa tarkoitettuja arvonlisäverottomia tuloja. – –

6. ’elinkeinonharjoittajalla’ kunnallisverolaissa tarkoitettua elinkeinonharjoittajaa.”

5 Erityisverolain 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Vero kannetaan

a) vähittäismyynnistä myymälöissä

b) televiestintäliiketoiminnasta ja

c) energiantoimituksista.”

6 Kyseisen lain 3 §:ssä määritellään verovelvolliset seuraavasti:

”(1) Verovelvollisia ovat kaikki 2 §:ssä verolliseksi säädettyä toimintaa harjoittavat oikeushenkilöt, muut yleisessä verolaissa tarkoitetut yhteisöt ja itsenäiset ammatinharjoittajat.

(2) Verovelvollisia ovat myös ulkomaiset yhteisöt ja yksityishenkilöt 2 §:ssä tarkoitetusta verollisesta liiketoiminnasta, jos ne harjoittavat sitä Unkarin markkinoilla sivuliikkeen välityksellä.”

7 Mainitun lain 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Veron peruste on verovelvollisten verokauden nettoliikevaihto 2 §:ssä tarkoitusta toiminnasta.

(2) Edellä 2 §:n a kohdassa tarkoitetussa toiminnassa veron peruste käsittää ostettujen tuotteiden myynnin osalta vähittäismyyntiä varten ostettujen tuotteiden luovuttajan (tuotteen valmistaja tai jakelija) suorittamista palveluista saadun liikevaihdon sekä luovuttajan myöntämään alennukseen perustuvien tulojen määrän.”

8 Saman lain 5 §:ssä, jossa vahvistetaan veronkannossa sovellettavat verokannat, säädetään seuraavaa:

”Sovellettava verokanta

a) 2 §:n a kohdassa tarkoitetuista toiminnoista on 0 prosenttia korkeintaan 500 miljoonan [Unkarin forintin (HUF)] veron perusteesta, 0,1 prosenttia 500 miljoonaa HUF:ia suuremmasta muttei 30 miljardia HUF:ia ylittävästä veron perusteesta, 0,4 prosenttia 30 miljardia HUF:ia suuremmasta muttei 100 miljardia HUF:ia ylittävästä veron perusteesta ja 2,5 prosenttia 100 miljardia HUF:ia ylittävästä veron perusteesta.

_ _”

9 Erityisverolain 6 §:ssä, jossa on säännöksiä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi, säädetään seuraavaa:

”Jos verovelvollisen 2 §:n c kohdassa tarkoitettu toiminta on verollista myös 2 §:n a kohdan ja/tai b kohdan nojalla, verovelvollisen on suoritettava 2 §:n a tai b kohdassa tarkoitetusta toiminnasta ainoastaan suurempi 5 §:n a ja c kohdassa tai 5 §:n b ja c kohdassa määritettyjen verokantojen mukaan lasketuista määristä.”

10 Kyseisen lain 7 §:ssä määritellään edellytykset kyseisen lain soveltamiselle niin sanottuihin keskenään sidoksissa oleviin yrityksiin:

”(1) Yhteisöverosta ja osinkoverosta [vuonna 1996] annetussa laissa nro LXXXI [jäljempänä vuonna 1996 annettu laki nro LXXXI] tarkoitetuiksi keskenään sidoksissa oleviksi yrityksiksi luokiteltavien verovelvollisten vero on määritettävä sidossuhteessa olevien verovelvollisten 2 §:n a ja b kohdassa tarkoitetuista toiminnoista peräisin olevien nettoliikevaihtojen yhteismääränä, ja veron määrä, joka saadaan, kun yhteismäärään sovelletaan 5 §:n mukaista verokantaa, on jaettava verovelvollisten kesken siinä suhteessa kuin niiden 2 §:n a ja b kohdassa tarkoitetuista toiminnoista saamat nettoliikevaihdot ovat kaikkien sidossuhteessa olevien verovelvollisten yhdessä 2 §:n a ja b kohdassa tarkoitetuista toiminnoista saamasta kokonaisnettoliikevaihdosta.”

11 Vuonna 1996 annetun lain nro LXXXI 4 §:ssä, johon erityisverolain 7 §:ssä viitataan, määritellään keskenään sidoksissa olevat yritykset seuraavasti:

”Tässä laissa

– –

23. sidossuhteessa toisiinsa ovat

a) verovelvollinen ja sellainen yritys, jossa verovelvollinen käyttää välittömästi tai välillisesti siviililain säännösten mukaista enemmistöaseman antamaa määräysvaltaa;

b) verovelvollinen ja sellainen yritys, joka käyttää verovelvollisessa välittömästi tai välillisesti siviililain säännösten mukaista enemmistöaseman antamaa määräysvaltaa;

c) verovelvollinen ja mikä tahansa toinen yritys, jos kolmas käyttää molemmissa yrityksissä välittömästi tai välillisesti siviililain säännösten mukaista enemmistöaseman antamaa määräysvaltaa; kolmansina pidetään sellaisia lähihenkilöitä, joilla on enemmistöaseman antama määräysvalta verovelvollisessa ja toisessa yrityksessä;

d) ulkomainen yritys ja sen toimipaikka Unkarissa, ulkomaisen yrityksen toimipaikat sekä ulkomaisen yrityksen toimipaikka Unkarissa ja mikä tahansa yritys, jolla on ulkomaisen yrityksen kanssa jokin edellä a–c kohdassa määritellyistä suhteista;

e) verovelvollinen ja sen toimipaikka ulkomailla sekä verovelvollisen toimipaikka ulkomailla ja mikä tahansa yritys, jolla on verovelvollisen kanssa jokin edellä a–c kohdassa määritellyistä suhteista.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

12 Hervisillä on Unkarissa urheiluliikkeitä liikenimellä Hervis Sport. Sen välittömiä kilpailijoita ovat kauppaketjut Décathlon, Intersport ja SPG Sporcikk.

13 Hervis on oikeushenkilö ja SPAR Österreichische Warenhandels AG:n (jäljempänä SPAR) tytäryhtiö. Erityisverolain 7 §:n, jossa määritellään mainitussa laissa tarkoitetut keskenään sidoksissa olevat yritykset, mukaan Hervis kuuluu SPAR-konserniin. Tästä syystä Hervis on verovelvollinen sen oman liikevaihdon suhteellisen osuuden mukaan määräytyvästä osasta erityisveroa, joka kyseiseen konserniin kuuluvien yritysten on yhdessä maksettava Unkarissa saamastaan kokonaisliikevaihdosta.

14 Koska jyrkän progressiivista erityisveron asteikkoa sovelletaan koko konsernin kyseiseen kokonaisliikevaihtoon, Hervisiin sovelletaan keskimääräistä verokantaa, joka on huomattavasti korkeampi kuin verokanta, joka vastaisi pelkästään sen omien myymälöiden liikevaihdon mukaan määräytyvää veron perustetta. Hervisin mukaan sen kanssa kilpailevien Unkarissa toimivien kauppaketjujen vero lasketaan viimeksi mainittua veron perustetta soveltaen, koska ne on suurimmaksi osaksi järjestetty franchising-periaatteella toimiviksi myymälöiksi, jotka ovat oikeushenkilöitä eivätkä kuuluu konserneihin.

15 Hervis päättelee tästä, että tällainen järjestelmä, jonka seurauksena verotetaan raskaammin sellaisia erityisverovelvollisia oikeushenkilöitä, jotka ovat vuonna 1996 annetussa laissa nro LXXXI tarkoitetulla tavalla sidoksissa ulkomaisiin yrityksiin, on SEUT 18, SEUT 49–SEUT 55, SEUT 65 ja SEUT 110 artiklan vastainen ja merkitsee kiellettyä valtiontukea. Koska verohallinto hylkäsi Hervisin

oikaisuvaatimuksen, jolla se vaati vapautusta vuoden 2010 erityisverosta, se on vaatinut Székesfehérvári Törvényszékiä (Székesfehérvárin alioikeus), joka käsittelee hallintoasioita, toteamaan, että erityisverolain säännökset ovat unionin oikeuden vastaisia.

16 Tässä tilanteessa Székesfehérvári Törvényszék on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko se, että vähittäiskauppaliikettä pitävän verovelvollisen on maksettava erityisveroa 500 miljoonaa HUF ylittävästä vuotuisesta nettoliikevaihdostaan, yhteensopivaa niiden EUT-sopimuksen määräysten kanssa, joissa määrätään yleisestä syrjintäkiellon periaatteesta (SEUT 18 ja SEUT 26 artikla), sijoittautumisvapauden periaatteesta (SEUT 49 artikla), yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta (SEUT 54 artikla), samaa oikeutta osallistua SEUT 54 artiklassa tarkoitettujen yhtiöiden pääomaan koskevasta periaatteesta (SEUT 55 artikla), palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteesta (SEUT 56 artikla), pääomien vapaan liikkuvuuden periaatteesta (SEUT 63 ja SEUT 65 artikla) ja periaatteesta, joka koskee yhdenvertaisuutta yritysten verotuksessa (SEUT 110 artikla)?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

17 Unkarin hallitus väittää, ettei Székesfehérvári Törvényszékin esittämä ennakkoratkaisupyyntö ole riittävän täsmällinen. Sen mukaan ennakkoratkaisupyynnössä ei nimittäin esitellä riittävästi täsmällisiä syitä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asian ratkaiseminen edellyttää ennakkoratkaisupyynnössä tarkoitettujen EUT-sopimuksen määräysten tulkintaa.

18 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamilla seikoilla on kuitenkin ilmeinen yhteys pääasian kohteeseen ja niiden avulla voidaan – kuten edellä 12–15 kohdasta ilmenee – määrittää ennakkoratkaisukysymyksen laajuus ja asiayhteys, jossa se on esitetty. Lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä, jossa esitetään tiivistetysti pääasian kantajan unionin oikeuden tulkintaa koskevat väitteet ja ilmaistaan epävarmuus kyseisen tulkinnan oikeellisuudesta, mainitaan riittävällä tavalla syyt, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että unionin oikeuden tulkinta on tarpeen, jotta se voi antaa ratkaisunsa.

19 Ennakkoratkaisupyyntö on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Alustavia toteamuksia

20 Koska ennakkoratkaisukysymys koskee samalla sekä sijoittautumisvapautta, palvelujen tarjoamisen vapautta että pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia EUT-sopimuksen määräyksiä, aluksi on ratkaistava pääasiassa kyseessä oleva vapaus.

21 Tästä on todettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että huomioon on otettava kyseisen lainsäädännön tarkoitus (asia C-35/11, Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomio 13.11.2012, 90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 Sijoittautumisvapautta koskevan SEUT 49 artiklan soveltamisalaan kuuluu kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan vain omistusosuuksiin, jotka antavat selvän vaikutusvallan yhtiön päätöksiin ja mahdollisuuden määrätä sen toiminnasta (ks. em. asia Test Claimants in the FII Group Litigation, tuomion 91 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Pääasia koskee kuitenkin väitetysti syrjivää verokantaa, jota sovelletaan vuonna 1996 annetussa laissa nro LXXXI tarkoitettujen keskenään sidoksissa oleviksi yrityksiksi luokiteltavien verovelvollisten erityisveroon. Mainitun lain 4 §:ssä viitataan viimeksi mainitun käsitteen määrittelemiseksi siihen, että yhtiöllä on omistusosuus, joka mahdollistaa enemmistöaseman antaman määräysvallan välittömän tai välillisen käyttämisen toisessa yhtiössä.

24 Tässä tilanteessa ennakkoratkaisupyyntö liittyy sijoittautumisvapautta koskevien EUT-sopimuksen määräysten tulkintaan. Niinpä ei ole tarpeen tulkita palvelujen tarjoamisen vapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia SEUT 56, SEUT 63 ja SEUT 65 artiklaa.

25 Sitten on syytä muistuttaa, että SEUT 18 artiklaa voidaan soveltaa itsenäisesti ainoastaan sellaisiin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluviin tapauksiin, joita varten EUT-sopimuksessa ei ole erityisiä syrjinnän kieltäviä määräyksiä. Syrjintäkiellon periaate on kuitenkin toteutettu sijoittautumisoikeuden alalla SEUT 49 artiklassa (asia C-384/08, Attanasio Group, tuomio 11.3.2010, Kok., s. I-2055, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Niinpä ei ole tarpeen myöskään tulkita SEUT 18 artiklaa eikä SEUT 26 artiklaa.

27 Koska erityisvero ei rasita muista jäsenvaltioista peräisin olevia tavaroita enemmän kuin kotimaisia tavaroita, SEUT 110 artiklan tulkinnalla ei ole merkitystä pääasiassa.

28 Edellä esitetystä seuraa, että esitetyn kysymyksen on katsottava koskevan sitä, onko SEUT 49 ja SEUT 54 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle liikevaihdosta kannettavaa veroa koskevalle lainsäädännölle.

SEUT 49 ja SEUT 54 artiklan tulkinta

29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään olennaisilta osin sitä, ovatko SEUT 49 ja SEUT 54 artikla esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle liikevaihdosta kannettavaa veroa koskevalle lainsäädännölle, koska mainitulla verolla on mahdollisia syrjiviä vaikutuksia sellaisiin verovelvollisiin oikeushenkilöihin, jotka ovat konsernin sisällä kyseisessä lainsäädännössä tarkoitetussa sidossuhteessa yhtiöön, jonka kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa.

30 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaista kohtelua koskevilla säännöillä ei kielletä ainoastaan yhtiöiden kotipaikkaan perustuvaa avointa syrjintää vaan myös kaikki sellaiset peitellyn syrjinnän muodot, joissa muita erotteluperusteita käyttämällä tosiasiallisesti päädytään samaan lopputulokseen (ks. analogisesti mm. asia C-279/93, Schumacker, tuomio 14.2.1995, Kok., s. I-225, 26 kohta; asia C-383/05, Talotta, tuomio 22.3.2007, Kok., s. I-2555, 17 kohta ja asia C-440/08, Gielen, tuomio 18.3.2010, Kok., s. I-2323, 37 kohta).

31 Pääasiassa kyseessä olevassa lainsäädännössä käytetään muun muassa erotteluperustetta, jolla tehdään ero yhtäältä sellaisten erityisverovelvollisten, jotka ovat sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla sidoksissa muihin yhtiöihin konsernin sisällä, ja toisaalta konserneihin kuulumattomien verovelvollisten välillä.

32 Erotteluperuste ei merkitse välitöntä syrjintää, koska vähittäiskaupan erityisvero kannetaan samanlaisin edellytyksin kaikilta tällaista toimintaa Unkarissa harjoittavilta yhtiöiltä.

33 Perusteella saatetaan kuitenkin ne oikeushenkilöt, jotka ovat konsernin sisällä sidoksissa muihin yhtiöihin, tällaisiin konserneihin kuulumattomia oikeushenkilöitä huonompaan asemaan.

34 Tämä selittyy erityisveron kahden ominaispiirteen yhteisvaikutuksella.

35 Yhtäältä mainitun veron verokanta on jyrkän progressiivinen suhteessa liikevaihtoon ja erityisen suuri ylimmässä veroluokassa. Se on 0,1 prosenttia vähintään 500 miljoonan HUF:in ja enintään 30 miljardin HUF:in liikevaihdosta, 0,4 prosenttia 30–100 miljardin HUF:in liikevaihdosta ja 2,5 prosenttia yli 100 miljardin HUF:in liikevaihdosta.

36 Toisaalta asteikkoa sovelletaan veron perusteeseen, joka käsittää konserneihin kuuluvien verovelvollisten tapauksessa kaikkien konsernin kautta toisiinsa sidoksissa olevien yhtiöiden yhteenlasketun liikevaihdon (ennen veron kokonaismäärän jakamista kunkin verovelvollisen liikevaihdon suhteessa), kun taas itsenäisten franchising-liikkeiden kaltaisten oikeushenkilöiden tapauksessa veron peruste rajoittuu verovelvollisen erikseen tarkasteltuun liikevaihtoon. Tämä tarkoittaa, että konserneihin kuuluvia verovelvollisia verotetaan fiktiivisen liikevaihdon perusteella.

37 Hervis, Itävallan hallitus ja Euroopan komissio väittävät, että SEUT 49 ja SEUT 54 ovat esteenä tällaiselle erilaiselle kohtelulle, joka perustuu oikeudellisesti näennäisen objektiiviseen erotteluperusteeseen, liikevaihdon määrään, mutta saattaa tosiasiallisesti huonompaan asemaan sellaisten emoyhtiöiden tytäryhtiöt, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon vähittäiskaupan rakenne Unkarin markkinoilla ja erityisesti se, että tällaisille yhtiöille kuuluvien suurten vähittäiskauppojen toimintaa harjoitetaan yleisesti, kuten Hervisin tapauksessa, tytäryhtiöiden muodossa.

38 On huomautettava, että pääasiassa kyseessä olevan verosäännöksen, joka koskee liikevaihdon verottamista, osalta konserniin kuuluvan verovelvollisen tilanne rinnastuu konserneihin kuulumattoman verovelvollisen tilanteeseen. Erityisesti on todettava, että sekä kyseessä olevassa jäsenvaltiossa vähittäiskaupan alalla toimivat ja konserneihin kuuluvat oikeushenkilöt että vastaavat konserneihin kuulumattomat oikeushenkilöt ovat erityisverovelvollisia ja niiden liikevaihdot ovat muiden verovelvollisten liikevaihdoista riippumattomia.

39 Tässä tilanteessa on niin, että jos osoitetaan, että kyseisen jäsenvaltion vähittäiskauppamarkkinoilla konserneihin ja erityisveron ylimpään veroluokkaan kuuluvat verovelvolliset ovat suurimmaksi osaksi kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla ”sidoksissa” yhtiöihin, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa, jyrkästi progressiivisen erityisveroasteikon soveltaminen liikevaihdot yhdistämällä saatuun veron perusteeseen voi vaikuttaa erityisesti sellaisten yhtiöiden vahingoksi, jotka ovat sidoksissa yhtiöihin, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa.

40 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, täyttyykö tämä edellytys, kun otetaan huomioon se yleinen asiayhteys, jossa kansallisen lainsäädännön vaikutukset ilmenevät.

41 Jos näin on, pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä otetaan käyttöön yhtiöiden kotipaikkaan perustuva, SEUT 49 ja SEUT 54 artiklassa tarkoitettu välillinen syrjintä, vaikka sillä ei oteta käyttöön yhtiöiden kotipaikkaan perustuvaa muodollista erottelua (ks. vastaavasti em. asia Gielen, tuomion 48 kohta).

42 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että tällainen rajoitus voidaan hyväksyä ainoastaan, jos sitä voidaan pitää oikeutettuna yleistä etua koskevista pakottavista syistä. Lisäksi kyseisellä rajoituksella on voitava taata kyseessä olevan tavoitteen toteutuminen, eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (asia C-371/10, National Grid Indus, tuomio 29.11.2011, Kok., s. I-12273, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Tässä yhteydessä on todettava, ettei Unkarin hallitus ole maininnut kirjallisissa huomautuksissaan eikä istunnossa yleistä etua koskevaa syytä, jolla voitaisiin mahdollisesti oikeuttaa pääasiassa kyseessä olevan kaltainen järjestelmä.

44 On joka tapauksessa aiheellista muistuttaa, ettei tällaisen järjestelmän tueksi voida vedota maan talouden suojaamiseen (ks. vastaavasti asia C-35/98, Verkooijen, tuomio 6.6.2000, Kok., s. I-4071, 47 ja 48 kohta) eikä budjettitasapainon palauttamiseen verotuloja kasvattamalla (ks. vastaavasti asia C-436/00, X ja Y, tuomio 21.11.2002, Kok., s. I-10829, 50 kohta).

45 Esitettyyn kysymykseen on tässä tilanteessa vastattava, että SEUT 49 ja SEUT 54 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle vähittäiskaupan liikevaihdosta kannettavaa veroa koskevalle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa velvoitetaan verovelvolliset, jotka ovat konsernin sisällä keskenään sidossuhteessa kyseisessä lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla, yhdistämään liikevaihtonsa erittäin progressiivisen verokannan soveltamiseksi ja sitten jakamaan näin saatu veron määrä välillään todellisten liikevaihtojensa suhteessa, jos – minkä tarkastaminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle – erityisveron ylimpään veroluokkaan kuuluvat verovelvolliset ovat suurimmaksi osaksi tällä tavalla sidoksissa yhtiöihin, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 49 ja SEUT 54 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle vähittäiskaupan liikevaihdosta kannettavaa veroa koskevalle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa velvoitetaan verovelvolliset, jotka ovat konsernin sisällä keskenään sidossuhteessa kyseisessä lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla, yhdistämään liikevaihtonsa erittäin progressiivisen verokannan soveltamiseksi ja sitten jakamaan näin saatu veron määrä välillään todellisten liikevaihtojensa suhteessa, jos – minkä tarkastaminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle – erityisveron ylimpään veroluokkaan kuuluvat verovelvolliset ovat suurimmaksi osaksi tällä tavalla sidoksissa yhtiöihin, joiden kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa.

Allekirjoitukset